

IRAKASKUNTZA-GIDA

2012/13

Ikastegia 160 - Gizarte Langintzako Unibertsitate Eskola

Zikl. 1. zikloa

Plana TRABA102 - Gizarte Langintzan diplomatua

Ikastaroa 2. maila

IRAKASGAIA

16010 - Zuzenbide Penalaren

ECTS kredituak: 4,35

GAITASUNAK / AZALPENA / HELBURUAK

HELBURU OROKORRA.

Irakasgaiaren helburu nagusia, zuzenbide penalaren gaineko lehenengo hurbilketa funtsezkoa eta orotarikoa mamitzean datza. Zuzenbide penalaren eduki funtsezkoa geureganatzea ez da lan tekniko eta aseptiko bezala planteatuko. Ikuspegi kritikoa abiapuntua izango da, bai delituaren bai zigorraren teoriak eta horien balorazioa aztertzerakoan. Horregatik delitu zein zigorraren arau orokorrak eta delitu multzo jakin batzuk jorratzearekin batera, presondegiaren esparrurako lehenengo sarrera ere egingo dugu, zigor batzuen (presoaldiaren) azkeneko fasea den neurrian, baina, baita ere esku-hartze penalaren osoko irudia ematen digulako, sistema penalar buruzko balorazio egokiei ekiteko ezinbestekoa dena.

HELBURU ZEHATZAGOAK.

Ikasturtearen bukaeran ikaslea gai izan beharko da, zuzenbide penaleko benetako kasu baten aurrean bere burua orientatzeko: alegia, delitu garrantzitsu batzuen kalifikazio juridikoa egiten jakiteko; baita zigorraren eta bestelako ondorio juridiko-penalaren zehaztapena egiteko ere.

Aldi berean, lege penalak ulertu eta aplikatzeaz gain, errealitate juridiko-penala baloratzeko gaitasun kritikoa barneratu beharko da, diren lege penaletan alderdi positiboez, negatiboez eta horiekiko alternatibaz jakitun izanik.

GAI ZERRENDA

LEHENENGO ATALA: SARRERA, ZATI OROKORRA ETA PRESONDEGI-SISTEMA

1 IRAKASGAIA ZUZENBIDE PENALAREN SARRERA

1.1. Zuzenbide penala gizarte-kontrolerako tresna gisa. Ezaugarriak. 1.2. Zuzenbide penalaren lehenengo definizioa (¿objektiboa¿) eta elementuak. 1.3. Zuzenbide penala "sistema penala"ren baitan. 1.4. Legeria penala. 1.5. Zuzenbide penalaren funtzioa eta printzipioak Estatu sozial, demokratiko eta zuzenbidezkoan: legezketasun printzipioa, esku-hartze penalaren onurazko printzipioa, subsidiaritasun eta ultima ratio printzipioak, ondasun juridikoen babes eskusiboaren printzipioa, zigorraren gizatasun printzipioa, erruduntasun printzipioa, proportzionaltasun printzipioa eta birgisarteratze printzipioa.

2 IRAKASGAIA ZUZENBIDE PENALAREN ZATI OROKORRA (I): DELITUAREN TEORIA

2.1. Delituaren definizioa dogmatikoa. 2.2. Portaera eta portaera bazterten duten kausak. 2.3. Tipikotasuna: dolozko tipoa, zuzenbide kontraktatua eta ez-egitea. 2.4. Zuzenbide kontraktatua eta bidezko-kausak: legebidezko defentsa, beharrezko egoera, eginbehar baten betetzea eta eskubide baten bidezko egikaritzea. 2.5. Erruduntasuna edo egozpen pertsonala. Erruduntasuna bazterten duten kausak: aldakuntza psikikoa, buru-nahaste iragankorra, toxikazio osoa, aldakuntza oharmenean, adingabetasuna, debeku errakuntza eta beldur menperaezina. 2.6. Zigorgarritasuna. 2.7. Delituaren garapen-gradua: burutzea, saiakuntza eta prestamen-ekintzak. 2.8. Egiletza eta partaidetza. 2.9. Delituaren inguruabar aldarazleak: aringarriak eta astungarriak. 2.10. Lege-pilaketa eta delitu-pilaketa.

3 IRAKASGAIA ZUZENBIDE PENALAREN ZATI OROKORRA (II): ZIGORRAK ETA BESTE ONDORIO JURIDIKOAK

3.1. Zigor Kodean dagoen zigor-sistema eta joera politiko-kriminalak: hasierako hausnarketa. 3.2. Pena askatasun-gabetzaileak: espetxealdia, lokalizazio iraunkorra eta isuna ez ordaintzeagatik erantzukizun pertsonal subsidiarioa. 3.3. Zigor askatasun-gabetzaileak etetea eta ordeztea. 3.4. Isuna. 3.5. Gizartearen aldeko lanak. 3.6. Eskubideaz gabetzen duten beste zigorrak. 3.7. Zigorrak zehazteko arauak. 3.8. Segurtasun-neurriak. 3.9. Ondorio erantsiak. 3.10. Adingabeen kasuetan ezarri beharreko neurriak. 3.11. Erantzukizun zibila. 3.12. Erantzukizun kriminala azkentzea eta delitu-aurrekariak.

4. IRAKASGAIA ESPETXEALDIAREN BETEARAZPENA: PRESONDEGI SISTEMA

4.1. Espetxealdiaren sorrera eta bilakaera historikoa. 4.2. Espainiako presondegi-sistema (indibidualizazio zientifikoa) eta horren printzipio nagusiak (birgisarteratzea eta legezketasun-printzipioa). 4.3. Presondegi-sistemaren inguruko erakunderik garrantzitsuenetarikoa batzuk: tratamendua (sailkapena), lana, disziplina erregimena, baimenak, komunikazioak, bisitak, hezkuntza, etab. 4.4. Presondegi-jardueraren kontrola: zaintza-epailea.

BIGARREN ATALA: ZATI BEREZIA

5 IRAKASGAIA: ZUZENBIDE PENALAREN ZATI BEREZIA (I)

5.1. Giza hilketa. 5.2. Erailketa: maltzurkeria, prezioa eta ankerkeria. 5.3. Lesioak. 5.4. Etxeko indarkeriaren hausnarketa berezia. 5.3. Familia-harremanen aurkako zenbait delitu.

6 IRAKASGAIA: ZUZENBIDE PENALAREN ZATI BEREZIA (II)

6.1. Askatasunaren aurkako delituak (I): mehatxuak eta derrigortzeak. 6.2. Askatasunaren aurkako delituak (II): derrigortzeak. 6.3. Sexu-askatasunaren aurkako delituak. 6.3.1. Sexu-erasoak. 6.3.2. Sexu-abusuak. 6.3.3. Sexu-jazarpena. 6.3.4. Erakuts-zalekeria eta sexu-zirikatzeko delituak. 6.3.5. Prostituzioaren inguruko delituak. 6.3.6. Galbideratze-delitua..

7 IRAKASGAIA: ZUZENBIDE PENALAREN ZATI BEREZIA (III)

7.1. Ondare-delituak: ebasketa, lapurreta, estortsioa, ibilgailuak erabiltzeko lapurreta eta ebasketa, usurpazioa, iruzurra, bidegabeko jabetzapena eta kalte-delituak. 7.2. Droga-trafikoa.

METODOLOGIA

- X Eskola magistrala
- X Arazoak eta egoerak nola konpondu
 - Laborategiko praktikak
 - Landa praktikak
- X Klasean ikasleen ahozko aurkezpenak (egindako lanei buruzkoak), irakurtaldiak...
- X Klasean bertan talde lanak

Argibideak:

Egitaraua lantzeko lehenengo tresna klase teorikoa dugu, beti ere sortzen diren arazoak eztabaidatzeko leku zabala izan behar duena, ikasle eta irakaslearen arteko eztabaidagunea alegia.

Klase praktikoaren bitartez, klase teorikoetan aurkeztutako kontzeptu nagusiak haien benetako ingurunean nola funtzionatzen duten ikusteko aukera izango dugu, batez ere delituaren kalifikazio juridikoa eta zigorraren zehaztapena egiteko. Horretarako nagusiki benetako epaietatik ateratako kasuak jorratuko dira.

Egitarauaren 3. IKASGAIAREN eduki gehienak klase praktikoetan besterik ez dira jorratuko. Gainontzeko ikasgaietatik alderdi batzuk ere klase praktikoetan txertaturik ikasiko dira.

Ez dira delitu guztiak aztergai izango eta horregatik gizarte-lanaren eguneroko jarduerekin lotura zuzenekoagoa duten portaera deliktiboak egitarauaren erdigunean izango dira: hala nola, lesioak, mehatxuak, sexu-askatasunaren aurkakoak, ondare delituak (ebasketa, lapurreta...) edota droga-trafikoaren ingurukoak.

EBALUAZIOA

- Garatu beharreko azterketa idatzia
- Praktikak (ariketak, kasuak edo buruketak)
- Banakako lanak
- Taldeko lanak
- Lanen, irakurketen... aurkezpena

Argibideak:

Azterketa teorikoa eta ahozkoa izango da.

Nahi duenarentzat, ordea, jarraikako ebaluazioaren filosofian oinarritutako sistema osagarria eskaintzen da: alegia,

¿ sei kasu praktikoen gaineko txostena idatziz aurkezten duenak (horietako bat klase praktiko batean ahoz aurkeztu beharko duelarik)

¿ eta klase praktiko guztietara joateko bai eta modu aktiboan parte hartzeko konpromesuari ere eusten dionak, azkeneko kalifikazioaren hamar puntutatik bat eta lau puntu artean eskuratzeko aukera izango du (azterketa teorikoaren kalifikaziora zuzenean gehituko direnak).

Borondatezko sistema honetan parte hartzeko zerrenda ikasturtearen lehenengo astetan osatuko da.

NAHITAEZ ERABILI BEHARREKO MATERIALAK

BIBLIOGRAFIA

Oinarrizko bibliografia

> EGITARAU OSOARENTZAKO OINARRIZKO MATERIALAK

¿ LANDA GOROSTIZA, J-M., Zuzenbide Penaleko Ikasgaiak (Zati Orokorra eta Zati Berezia), Euskal Herriko Unibertsitatea, Bilbo, 2003 (225 orr.) [Euskal Herriko Unibertsitatearen Web orriaren bitartez eskuragarri].

¿ LANDA, J-M./LOBERA, A./SAINZ DE ROZAS, R./URRUTIA, A./URRUTIA, E., Zigor kodea. Código Penal, Deustuko Unibertsitatea/IVAP-HAEE, Bilbo, 2. argitaldia, 2004.

> EGITARAUAREN LEHENENGO ATALA BEREZIKI PRESTATZEKOA

¿ MUÑOZ CONDE, F./GARCIA ARAN, M., Derecho penal. Parte general, Valentzia, 2004.

> EGITARAUAREN BIGARREN ATALA BEREZIKI PRESTATZEKOAK

¿ MUÑOZ CONDE, F., Derecho Penal. Parte especial. Valentzia, 2004.

> KASU PRAKTIKOAK LANTZEKOAK

¿ CORCOY BIDASOLO, eta beste batzuk:

1. Manual práctico de Derecho penal Parte Especial, Tomo I, Valencia, 2002.

2. Manual práctico de Derecho penal Parte Especial, Tomo II. Derecho penal de empresa, Valencia, 2002.

Gehiago sakontzeko bibliografia

Aldizkariak

Interneteko helbide interesgarriak

¿ www.justizia.net

¿ www.derechopenitenciario.com/normativa/legislacion.asp

¿ <http://turan.uc3m.es/uc3m/dpto/PU/dppu06/Revistilla.html>